

PREMIO Ó MUSEO ARQUELÓXICO DE QUIROGA

O dous de decembro de 2016 a Cámara Oficial Mineira de Galicia entrega en Santiago os seus premios anuais coincidindo coa festividade da súa patroa Santa Bárbara. Neste ano, cábenos a honra aos integrantes de Puertas Afuera comunicación medioambiental y cultural de que un dos proxectos galardoados na categoría de comunicación sexa o Museo Xeolóxico de Quiroga (Lugo). Con este museo prosegue o noso idilio coa comarca do Caurel, na que tanto traballamos desde hai anos.

Neste museo é indispensable mencionar o labor e impulso incansable do concello de Quiroga en primeiro lugar, personificado nas súas autoridades e no técnico Ramón Vila Anca. A súa paixón e traballo entusiasta déixase sentir en cada recuncho do museo. A contribución da universidade e a calidade dos materiais xeolóxicos exhibidos é parte decisiva tamén do seu éxito. Os textos, ilustracións, deseño e montaxe do noso equipo completan un conxunto atractivo e cheo de contido educativo.

O noso agradecemento á Cámara Oficial Mineira de Galicia e a todos os que percorren este camiño apaixonante que é a divulgación e interpretación do patrimonio e o medio ambiente. Parabén a todos e moitas grazas!

http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/lemos/2016/11/26/premio-museo-geologico-quiroya/0003_201611M26C11991.htm

26/11/2016

Premio para el museo geológico de Quiroga

LEMONS (/LEMONS/INDEX.HTM)

Image: FOTOS ALBERTO LÓPEZ

Premio para el museo geológico de Quiroga

La Cámara Oficial Mineira de Galicia otorgó al centro uno de sus galardones anuales en la categoría de comunicación

26/11/2016 05:00

El 2 de diciembre se cumplirá el quinto aniversario de la inauguración del museo municipal de geología y paleontología de Quiroga y el mismo día el centro recibirá en Santiago uno de los premios Santa Bárbara, concedidos por la Cámara Oficial Mineira de Galicia. El referido organismo tomó esta decisión por unanimidad, según le comunicó su presidente, Juan de Dios Martín Aparicio, al alcalde quirogués Julio Álvarez Núñez.

El premio otorgado al museo se encuadra en una de las dos categorías -la de comunión- que comprenden estos galardones, cuyo objetivo es poner de manifiesto la importancia del sector minero para el tejido industrial gallego y el desarrollo de la sociedad. Pueden ser concedidos a empresas, entidades o personas relacionadas con el sector minero de Galicia o que contribuyan a divulgar esta actividad. Los premios llegan este año a su décima edición.

Acto de entrega

http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/lemos/2016/11/26/premio-museo-geologico-quiroya/0003_201611M26C11991.htm

26/11/2016

Premio para el museo geológico de Quiroga

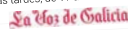
La entrega de los premios Santa Bárbara se celebrará a las cinco de la tarde en el hotel Monumento San Francisco. Previamente se celebrarán una ofrenda en la catedral -coincidiendo con la misa del peregrino-, a las doce del mediodía -y una comida en el referido hotel.

El museo quirogués fue creado con el asesoramiento científico del Instituto Universitario de Xeoloxía de A Coruña, que ayudó a diseñar sus instalaciones y le proporcionó además una buena parte de sus fondos. Una de sus secciones está dedicada a las diferentes actividades mineras que se desarrollaron en la comarca desde la época romana hasta los tiempos actuales. Sus contenidos abarcan además el patrimonio geológico de este territorio y del resto de Galicia, la fauna prehistórica y las poblaciones humanas del Paleolítico. Desde su apertura, el centro ha ido recibiendo cada año un mayor número de visitantes. Las visitas escolares suponen una parte considerable de su actividad. En los últimos años forma parte de las excursiones didácticas que se organizan dentro del llamado Proxecto Terra, promovido por el Colexio Oficial de Arquitectos de Galicia. Los recorridos que pasan por el museo están entre los más solicitados por los centros educativos que toman parte en este plan. Hasta el momento es el único centro de este género en toda la comunidad.

Por otro lado, el museo se perfila como uno de los principales centros de interés del parque geológico que proyectan crear los municipios de Quiroga, Ribas de Sil y Folgoso do Courel y que se pretende que llegue a formar parte de una red internacional patrocinada por la Unesco.

Horarios de visita

El museo abre de 11.30 a 13 horas de lunes a viernes y de 11 a 12 los fines de semana y festivos. Solo en el período vacacional de Semana Santa abre también por las tardes, de 17 a 19 horas. El precio de la entrada por persona es de un euro.

VOTACIÓN ★★★★★ 4 votos

ETIQUETAS: Geología (/temas/geologia) Quiroga (/temas/quiroya)

http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/lemos/2016/11/26/premio-museo-geologico-quiroya/0003_201611M26C11991.htm

A mellor proba dun choque entre continentes perdidos

A longa historia do maxestoso pregamento de Campodola e Leixazós principiou hai uns 350 millóns de anos. Galicia, tal e como hoxe a coñecemos, aínda non existía. De feito, estaba dividida en dúas partes. A metade occidental pertencía ao continente de Laurasia e a oriental ao de Gondwana. Entre elas había un océano. Entón as placas submarinas de ambas as dúas partes comezaron a achegarse ata chocar e emerxer. A mellor e máis espectacular proba daquel choque é o pregamento de Campodola e Leixazós.

Unhas rochas orixinadas no fondo do mar

As lousas e cuarcitas que forman o pregamento formáronse a partir de sedimentos mariños depositados durante o Paleozoico inferior; hai entre 570 e 410 millóns de anos, nas placas de Laurasia e Gondwana.

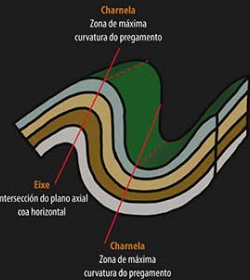
Grandes bandas rochosas claras de cuarcita (do período Arenixiano, 478-488 millóns de anos).

Zonas escuras, con vexetación, de lousa (do Ordovícico medio, 458-478 millóns de anos).

Tipos de pregamento

Principais tipos de pregamento, segundo a forma que producen tanto a dirección e intensidade das forzas tectónicas na codia terrestre como a consistencia e disposición de estratos de distintos materiais (rochas brandas e duras, sedimentos brandos, etc.)

Comezo dun pregamento

Pregamento recto ou vertical
Eixe ou liña de flexión de 90° coa horizontal

Pregamento inclinado
Eixe ou liña de flexión entre a vertical e os 45°

Pregamento tombado
Eixe ou liña de flexión con maior inclinación de 45°

Pregamento deitado
Eixe ou liña de flexión horizontal

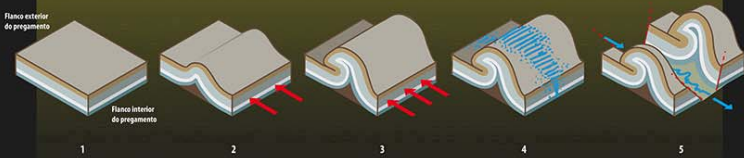

Así se forma un pregamento

O pregamento nace por efecto da presión tectónica (do interior da Terra) sobre as capas externas da codia terrestre, adoptando formas distintas segundo a dureza ou plasticidade relativa de cada unha das capas e segundo a dirección da presión sobre elas.

Esquema simplificado da formación do pregamento deitado de Campodola e Leixazós

Fauna Cuaternaria

Bisonte estepario

Bison priscus

Este animal era habitual nos estepes, zonas de transición entre as zonas de tundra e as zonas de bosque. Era un animal de gran tamaño, con grandes cuernos e unha pelame espesa.

Uro Bos

Aurochs primigenius

Este animal grande e robusto que os bosques actuais, coñecido polos seus grandes cuernos e a súa pelame espesa, foi un dos principais animais dos bosques europeos.

Hiena de las cavernas

Crocuta crocuta spelaea

Aparentemente por primeira vez en Europa, este animal foi un dos principais depredadores dos mamíferos grandes durante o Cuaternario superior.

Cervo

Cervus elaphus

Os cervos vivían en zonas de bosque e de tundra, e eran os principais animais dos bosques europeos durante o Cuaternario superior.

Cervo

Cervus capreolus

Os cervos vivían en zonas de bosque e de tundra, e eran os principais animais dos bosques europeos durante o Cuaternario superior.

Xabal

Sus scrofa

Os xabais vivían en zonas de bosque e de tundra, e eran os principais animais dos bosques europeos durante o Cuaternario superior.

Mamut lardo

Mammuthus primigenius

Este animal vivía en zonas de tundra e de bosque, e era o principal animal dos bosques europeos durante o Cuaternario superior.

Rinoceronte laúdo

Coelodonta antiquitatis

Habitou as frías estepas que cubrían gran parte de Europa e Asia durante o Plistoceno. Alcanzaba dous metros de altura e catro metros de lonxitude. O seu pelo laúdo era unha adaptación ás baixas temperaturas. Os seus cornos, longos e aplanados, servíanlle como defensa e para apartar a neve co fin de acceder á herba. Atopáronse restos fósiles na Cova de Eirós (Triacastela, Lugo).

A vida no paleolítico: o traballo da pedra

Os homínidos aproveitaron os recursos do medio no que habitaban para fabricar as súas ferramentas. A maior parte delas, feitas en pedra, son a principal evidencia que temos hoxe en día das ocupacións paleolíticas, xa que materiais orgánicos como o óso ou as astas non se conservan en Galicia debido á acidez da terra, coa excepción dos solos calizos do Noreste.

Pero non todas as pedras eran aptas para a talla, se non que se escollían aquelas cunha fractura que fose regular e cunha dureza determinada para poder traballar sobre materiais duros como a madeira e as peles. En Galicia aproveitáronse especialmente a cuarcita e o seixo locais.

O proceso polo cal unha pedra é transformada polo homínido para facer unha ferramenta chámase cadea operativa, e componse dos seguintes pasos:

O abastecemento

Os homínidos procuraron cantos rodados nos ríos para tallalos e obter bordos afiados cos que levar a cabo todas as súas tarefas cotiás como cazadores-recolectores: cortar raíces, cazar animais e descarnalos, preparar peles, traballar madeira, etc.

A produción

Ao golpear dous cantos entre si, pódense obter dous produtos: por un lado a pedra principal ou núcleo, sobre o que se golpea, e por outro as lascas ou fragmentos extraídos del. Tanto o primeiro como as segundas poderían ser empregados como instrumentos de traballo.

A configuración

Retocar os filos das lascas con pequenos golpes permite adecuar mellor a peza á función que se lle quere dar, como é o caso dos filos dentados para cortar madeira ou tendóns de animais.

O uso

O contacto das ferramentas liticas con diferentes elementos (pel, madeira, óso...), deixa na pedra "marcas de uso" microscópicas e específicas segundo o material traballado, que hoxe en día nos permiten coñecer as tarefas que realizaban os homínidos.

O abandono

Cando unha peza quedaba inservible polo desgaste ou porque xa non era de utilidade, o homínido desfíciase dela e tallaba outra nova para substituíla.

A lagoa da Lucenza

Trátase dunha lagoa que se atopa moi colmatada. Isto é, moi chea de sedimentos.

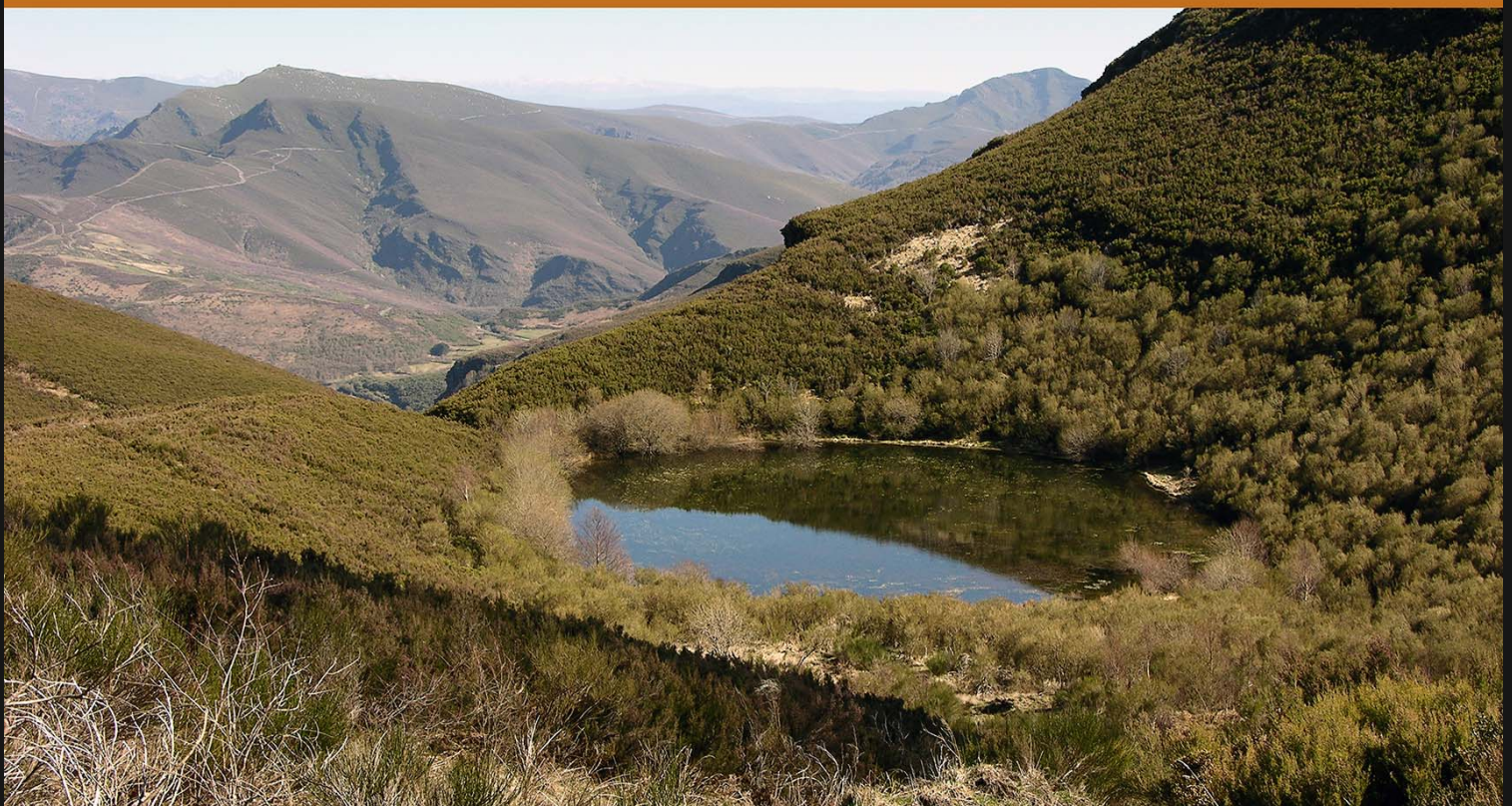
Está a 1.440 m de altitude e ten preto de 70 m de diámetro.

Formouse tras a desaparición dun glaciar. Os depósitos deixados por este no seu retroceso, axudados pola presenza dun sainte rochoso, fixeron que a auga do desxeo se acumulase.

A datación polo método do carbono 14 indica unha idade da lagoa duns 13.400 anos de antigüidade.

A finais do verán chega a secarse por completo, mentres que no inverno chega a estar tan rodeada de neve que resulta case inaccesible.

Fósiles precámbricos

O Precámbrico é a primeira e máis longa etapa da historia da Terra. Comeza cando esta se formou hai 4.567,90 - 4.570,10 millóns de anos e dura preto de 4.027 millóns de anos.

Estromatolitos

Os estromatolitos aparecen hai aproximadamente 3.500 millóns de anos. Contribúen a liberar á atmosfera o CO2 que transforma un planeta hostil nun ambiente apto para a vida.

Invertebrados de Ediacara

O xacemento de Ediacara, descuberto en 1946 en Australia, deu-lle nome ás primeiras evidencias que temos de organismos pluricelulares con tecidos diferenciados. Son de hai uns 600 millóns de anos. As súas formas planas con simetría radial ou espiral considéranse un "experimento evolutivo erróneo". A evolución optou sobre todo polas simetrías bilaterais.

Dentro dos invertebrados de Ediacara están *Charnia masoni*, o xénero *Spriggina* e o xénero *Conomedusa*.

Charnia masoni

Eran animais que carecían de boca, de intestinos e aros. Cresce que extraían os seus nutrientes directamente da auga maríña. Durante moito tempo pensábase que eran algas. Agora dubídase se serían uns organismos parientes dos actuais corais. Brandoi. Foron descubertos por un mar nazo afeccionado que co tempo se converteu en reputado xeólogo.

Spriggina

A súa biomineralidade era unha extravagancia para a súa época. Vivu hai 600 millóns de anos e recorta un rictus, polo que podería ser o seu antecesor.

Charniodiscus

Probablemente foi un filtrador que vivía ancorado no fondo arenoso. Presentaba unha estrutura en forma de florón segmentada que finalizaba en punta. Tiña un disco adhesivo en forma de bulbo.

Fósiles paleozoicos

O Paleozoico durou máis de 290 millóns de anos. Iniciouse hai 542,0 ± 1,0 millóns de anos e rematou hai uns 251,0 ± 0,4 millóns de anos. Comeza pouco despois da desintegración do supercontinente Pannotia e acaba coa formación do supercontinente Panxea. Abrangue desde a proliferación de animais con cuncha ou exoesqueleto ata o momento en que o mundo empezou a ser dominado polos grandes réptiles.

Cámbrico

O Cámbrico ou Cambriano é o primeiro dos seis períodos ou series da Era Paleozoica. Comezou hai 542,0 ± 1,0 millóns de anos e rematou hai uns 488,3 ± 1,7 millóns de anos. Xorden aproximadamente cincuenta grandes grupos de organismos diferentes. Esta subita explosión de vida recibe o nome de "explosión cámbrica".

Graptolitos

Foron animais coloniais xa extinguidos que viviron nos mares galegos, desde o Cámbrico medio (hai 570 m. a.) ata o Carbonífero superior (hai 280 m. a.). O seu nome vén do grego graptos, que significa "escrito", e litheos, que significa "papel", xa que os seus fósiles parecen xeroglifos gravados na rocha. Aínda que os graptolitos son fósiles de invertebrados, agora considéranse que están certo parentesco remoto cos vertebrados.

Arqueociatos

O seu nome significa "copa antiga". Eran animais pequenos, de varios centímetros, e que posuían forma cónica ou cilíndrica-cónica. Son exclusivos do Cambrio inferior (370-385 millóns de anos). Xunto a algas calcarias, foron formadores de arrecifes maríños.

Trilobites

O seu nome significa "tres lóbulos". Son os fósiles máis característicos da Era Paleozoica. Describíronse case 4.000 especies. Apareceron hai uns 540 millóns de anos. Tíña a extensión máis de 10 cm. Os trilobites sobreviviron os que habitaban augas profundas. Os últimos desapareceron hai uns 250 millóns de anos. Moito abundantes, probablemente sexan os fósiles máis coñecidos. Aínda que se consideraron artrópodos dos crustáceos, hoxe cese que son un grupo independente dentro dos artrópodos.

Trilobites cámbricos

Paradoxides
Eran relativamente abundante en todo o planeta durante o período Cámbrico medio, hai 540 millóns de anos. Era moderadamente grande (14 cm) e tiña unha cabeza semicircular e ollos relativamente grandes. Aquí menciónase un fósil de *Paradoxides minor*. Este último foi un dos trilobites de maior tamaño.

Ordovícico

O Ordovícico é o segundo período xeolóxico da era Paleozoica. Comezou hai 488,3 ± 1,7 millóns de anos e rematou hai 443,7 ± 1,5 millóns de anos. Un día tiña 21 horas e non había animais en terra firme pola escaseza de oxíxeno na atmosfera. Existía un gran continente chamado *Gondwana*, do que formaban parte África, Sudamérica, Antártida, Australia, India e Iberia, e outras masas continentais menores. O océano *Pantatlasa* cubría a maior parte do hemisferio norte.

Trilobites ordovícicos

A súa forma era varadamente alongada e estilizada, cun torso ben segmentado. Aquí mostámosche os fósiles de tres especies diferentes. *Nereoceras triopis*, *Eodimorthis detombi* e *Colepeocoryphe*.

Bivalvos do Ordovícico

Neste período aparecen tamén os primeiros bivalvos, xa moi semellantes aos de hoxe, animais acuáticos de dúas cunchas e fundamentalmente maríños. Na imaxe mostámosche un fósil de *Helospira*.

Gasterópodos do Ordovícico

As lornas e os caracóis son gasterópodos. Tamén apareceron neste período. Na imaxe mostámosche un *Sinuites* sp.

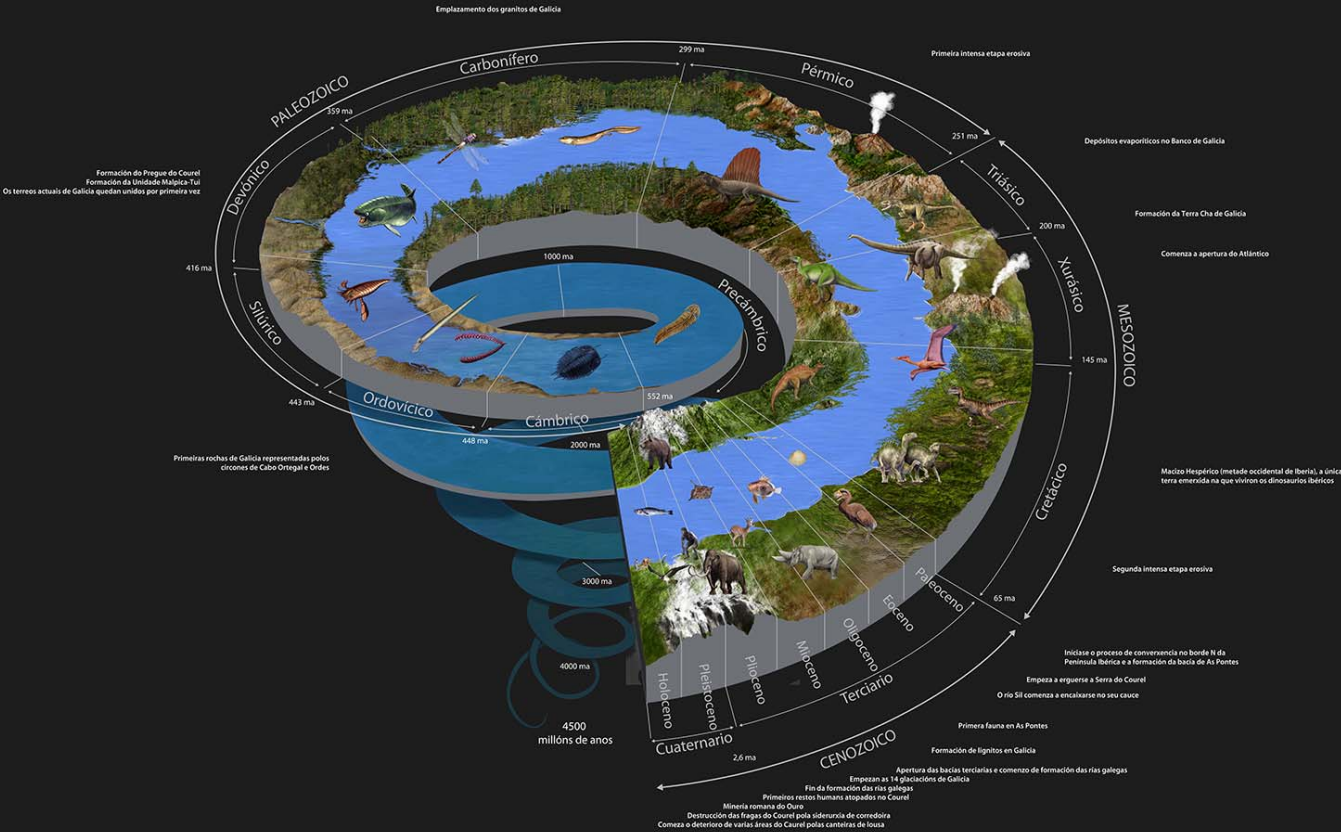
Silúrico e Devónico

Estes períodos tiveron lugar hai entre 416,0 ± 2,8 e 416,0 ± 2,8 millóns de anos. No Silúrico o nivel dos océanos era elevado, o que deixou moitos fósiles maríños en todos os continentes.

Orthis

Foron bivalvos característicos destes períodos. Os bivalvos podían abrirense de dúas valvas pero a diferenza dos bivalvos, non son iguals. Aínda que se describiron máis de 12.000 especies fósiles, na actualidade se coñecen unhas 300.

PRINCIPAIS ACONTECEMENTOS DA HISTORIA XEOLÓXICA DE GALICIA

Puertas Afuera

www.puertasafuera.es

puertasafuera@puertasafuera.es

981 903 834

@PuertasAfuera